UNIVERSITAT

REVISTA UNIVERSITARIA DEL PARTIT SOCIALISTA UNIFICAT DE CATALUNYA
ANY 18 NOVA EPOCA NUMERO 10 MARÇ 1976

ahir i avui

movimentestudiantil

'Si alguien cree que el gobierno va a conceder la Amnistía, se engaña', digué Fraga Iribarne a la Televisió Espanyola. Una setmana escassa després la policia assassinava tres treballadors al País Basc, saquejava les esglésies i disolvia violentament qualsevol manifestació pacífica.

L'amnistía és un objectiu ineludible per construir un règim democràtic al país. Però això Fraga no ho ha entès, perquè Fraga no és democràta. Fraga es va formar políticament en el franquisme, i no ha entès encara un dels conceptes més elementals de la democràcia: el de la sobirania nacional. Ell s'ha cregut el dipositari històric de la tradició democràtica dels pobles de l'estat espanyol, i s'ha erigit en el pare carabasser que reparteix els números i les carabasses "democràtiques" a tort i a dret, al seu gust i com li plau.

Però qui s'enganya és ell i el seu govern de feixistes penedits, si es creuen que podran construir res que s'assembli a una democràcia, sense donar l'Amnistia i sense comptar amb el poble. Però tots els pobles de l'estat que avui lluiten per la democràcia no s'enganyen quan ho fan per l'Amnistia perquè són demòcrates i saben que una condició per restablir la llibertat i la democràcia al nostre país és la consecució de la reconciliació a través d'una Amnistia, la doni o no el govern, i li agradi o no a Fraga.

Per això els baladreigs de feixisme descolorit i retenyit de pseudodemocràcia i les actuacions bàrbares d'una policía digna de ser comentada per Rodríguez de la Fuente, al seu programa, no seran obstacles per la conquesta de l'Amnistia i el restabliment de la sobirania nacional de tots els pobles de l'estat espanyol:

UNIVERSITAT

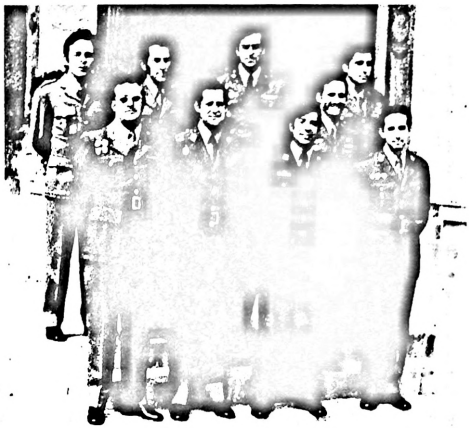

l'exèrcit, al "banquillo"

Deu militars, un d'ells a l'exili, són acusats de pertànyer a la Unión Militar Democrática, i d'incitació a la sedició. La petició fiscal és de dotze anys de presó i l'expulsió de l'exèrcit. El cas ha estat considerat secret militar, i s'ha prohibit als mitjans de comunicació de comentar-lo. En qualsevol cas, el sol fet que es realitzi el procés és d'una importància decisiva en la situació política que hi ha oberta al país.

I això és així perquè, en primer lloc, posa de manifest que després de quaranta anys en què l'exèrcit ha estat utilitzat com a aparell de coerció principal del règim, no ha romàs impermeable a l'evolució que ha efectuat el país real, i les idees democràtiques s'hi han filtrat.

Aquest judici es produeix en un moment en què el malestar dins de l'exèrcit és molt gran, per causa de l'humiliant paper que se li ha fet jugar en l'agitanada compra-venda del Sàhara als nostres tradicionals amics del món arab (del món arab feudal i reaccionari del Marroc i Mauritània). I amb això el prestigi de la UMD no ha fet sinó augmentar dins de l'exèrcit, i reforçar els seus lligams amb el F.Polisario, de qui és favorable.

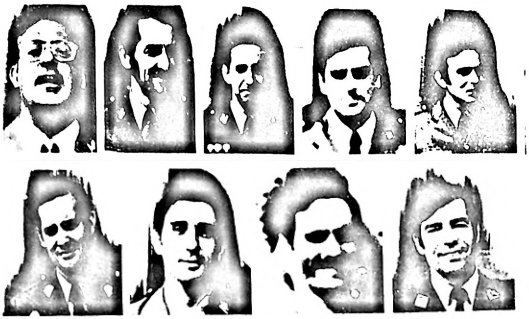

D'esquerra a dreta: Comandant Jesús Otero, Capità José Fortès, Capità Fermín Ibarra, Capità Restituto Valero, Capità Antoni Garcia, Capità Jesús Martín, Capità José Reinlein, Capità Manuel Fernández, Capità Jesús Ruiz.

Des d'ara és ben clar que l'exèrcit, o almenys un sector important d'ell, no actuarà contra la població civil, que vol la democràcia i que vol la reconciliació amb el poble.

La UMD

La UMD va néixer el Novembre del '74, després del 25 d'Abril de Portugal, reconeixent la influència que d'aquells fets havien rebut els seus homes, però alhora rebutjant qualsevol analogia amb els plantejaments de voluntat protagonista i amb els objectius programàtics del MFA.

La UMD es va presentar a la roda de premsa del 15 d'Octubre darrer a París, com una organització professional, cohesionada al voltant de dos objectius: la creació d'un exèrcit eficaç al servei del poble, i el restabliment de la llibertat i dels drets humans a Espanya.

Dins de la UMD convergeixen diferents tendències polítiques, però ells mateixos s'imposen una sola restricció: la de no pertànyer a cap partit polític. Per tal de donar més coherència política als seus plantejaments, estan en relacions estretes tant amb la Junta com amb la Plataforma democràtiques.

Com a botó de mostra d'aquesta col·laboració cal dir que, bé que rebutjats per l'autoritat militar, els advocats que els processats havien escollit eren homes dels dos organismes de l'oposició mencionats: Ruiz Jiménez, Gil Robles, Tierno Galván i Peces Barba.

El consell de guerra

El "judici" tindrà lloc -d'això els serveis secrets d'imformació militar n' han tingut prou cura- a porta tancada. Només hi podran entrar deu periodistes de "confiança", i alguns observadors triats a dit d'entre les guarnicions del país.

Després d'haver-los negat el dret a ésser defensats per advocats civils, han estat nomenats defensors militars d'ofici, els quals disposaran només de cinc dies per preparar la defensa a partir d' un dossier que consta de 3.000 pàgines.

En qualsevol cas, i siguin quines siguin les penes que hi seran sentenciades, el procés constitueix un greu error polític del règim. Un de més en aquest recargolat camí que diuen que ens ha de dur a la democràcia. I diem que sera un error polític car es consagrarà la divisió dins de l'exèrcit, i per damunt de tot, palesarà que l'oposició democràtica disposa d'un suport, com més va més important, al si mateix de les forces armades.

JOSEP BROÇ

Capità Julian Delgado.

40 aniversari de la mort de Valle Inclán

Aquest any s'acompleix el 40 aniversari de la mort de Valle Inclán. El dia 5 de gener del 1936 ens deixava un gran escriptor i un gran revolucionari.

Preocupat pels problemes socials del seu temps, Valle Inclán va escriure el 1924 Luces de bohemia. En aquesta obra, els personatges i les situacions que s'hi evoquen són una denúncia de les condicions de vida i dels problemes que aclaparen la classe obrera. De fet tots els "esperpentos" són una denúncia i un compromís popular ben clar. Fins a tal punt que La hija del Capitán va ser prohibida per la "Dirección General de Seguridad" de l'epoca, tot i que amb ella, Valle Inclán no pretenia altra cosa que demostrar els absurds polítics: les injustícies socials que, els anys vint, pertorbaven la seva sensibilitat d'escriptor.

Avui nosaltres volem fer un homenatge a aquest gran home, i per fer-ho transcriurem, traduint-lo, un article que va aparèixer a "Mundo Obrero" *el dia següent de la seva mort.*

Ahir va morir Valle-Inclán, un dels nostres primers grans escriptors. Poques vegades com aquesta, quan es pensa i s'escriu sobre la mort, la sinceritat i el dolor es fa present des de la part més fonda de cadascú de nosaltres fins a la superfície de la nostra comunitat espanyola, del nostre "ruedo ibérico".

Perquè Valle-Inclán és mort quan encara vivia, cosa que no succeeix gairebé mai. Això és l'excepció. Rarament l'obra d'un escriptor es mantè ferma, dempeus, i en marxa a través els anys. Encara que sembli mentida, l'obra esdevé vella abans que el seu autor. Servir la vida en les seves transformacions canviants és gairebé sempre impossible. Goethe va observar que només som allò que hem esta en la juventut.

Generalment, quan la mort arriba als escriptors, el temps ja els ha matat. Els ha tallat les ales, els ha momificat, els ha tornat freds, els ha portat a les Acadèmies, els ha domesticat i sotmès a l'ambient. En països com Espanya, on l'escriptor és un ser desarrelat i desacomodat, és difícil mantindre's lliure quan les sedicions oficials ofereixen un tou abric a la vellesa. Pio Baroja parlava fa poc d'aquesta transformació.

Tanmateix, ha estat realment magnífic el cas únic de Valle-Inclán. La seva rebellia, la seva independència, el seu fort i lliure pensament no s'han sotmès mai, ni en l'adversitat de la pròpia vellesa, quan hi ha abatiments que colpegen les més dures conviccions. Hi havia en aquest exemplar d'home un alt orgull que, com era alt, li feia baixar fins el poble i posar-se al seu costat front a la xavacaneria, la mesquindesa i la injustícia dels d'amunt.

Valle-Inclán tenia un ideal noble de la Noblesa. Era el seu cavlleresc romanticisme. Però aquest ideal, en trancar-se amb la realitat, es transformava en gest, en dissolució en rebel.lia contra el seu propi somni. Era com aquell fill que, estimant amb excés la família, baixa al carrer per combatir-la perquè la veu imperfecta i li fa ràbia. Hi havia en Valle-Inclán molt del noble que es barreja amb el poble per combatir la noblesa, no pel fet de ser noblesa, sinó pel fet d'estar pervertida, degenerada.

Aquest procés entre la idealitat i la decepció esta ben marcat en l'obra de Valle Inclán. En el seu primer cicle, en les "Sonatas" i en les "Comedias bárbaras",

l'ideal cavalleresc, feudal, noble, és sostingut, amb una virilitat i una grandesa d'epopeia que espanta. En el medi de la misèria, de l'esclavitut, del plany i dolor del poble, s'aixeca la fortaresa del senyor, del noble, de l'hidalg, ja una mica corrumput per la tragèdia de la seva descomposició. En aquesta època els seu ideal està amb el senyor, amb l'hidalgo rural,de "pazo" en ruïnes, per tot allò que el senyor té de fort, d'orgullós, d'excepcional, d'insobornable e indomable.

Després, amida que aquest ideal de feudalisme es va descomposant, canvia la seva posició i s'aguditza el seu sentit crític. Probablement Galícia, la seva terra, no és estranya a l'influx feudal que marca la primera part de la seva obra.

Una profunda decepció d'aquests ideals en fan després un escriptor totalment oposat magnífic, engrandit amb noves aportacions. En la seva primera època hi havia dos elements: el poble i els senyors. Ell estava amb els senyors, no cal dir-ho. Però quan es va trencar el seu ideal de feudalisme, es dóna al segon element, al poble, a allò que fins a llavors havia estat segona veu i cor de tragèdia grega.

Amb el seu contacte amb el poble, ja no cor, sinó personatge, la literatura de Valle-Inclán s'enriqueix amb tanta abundància de tresor, que arriba a ser una de les més altes fites de la nostra historia literària. S'enriqueix, s'engrandeix tot: les idees, la composició i l'estil, que perd molt del modernisme decadent de les "sonatas", per adquirir expressió substancial, racional i popular.

D'aquesta segona part de la seva obra són els"Esperpentos", "Tirano Banderas" i la serie del "Ruedo ibérico". Les obres més aconseguides, més perfectes de Valle Inclán. Sobre tot,"Tirano Banderas", sense dubte la seva millor obra, en la qual el contingut social va lligat amb una qualitat literària de primer ordre. Es aquí, en aquestes grans obres on per primera vegada després de més de dos segles es reincorpora la presència dels nostres grans clàssics: de Rojas, de Cervantes, de Quevedo. Un altra vegada, després de la falsedat delsromàntics, es veu el poble en tota la seva extensa magnitut, vivint, parlant i sentint amb realisme, amb regust i qualitat de cultures assimilides.

Encara que sembli paradòxic, l'odi que Valle-Inclán sentia per la burgesia -com a expressió de la xavacaneria i de la mesquindesa- li feia ser liberal; a ell, un orgullós aristòcrata. La burgesis era el seu blanc de tir. Amb la burgesia era implacable, encara que estigués representada per un vulgar comerciant o per la propia Elisabet II. La seva mordacitat, el seu sarcasme sense límits, cruel, dur, mostrava els seus millors ganivets combatint i mostrant els defectes i les tares socials de la burgesia.

Contra ella ha estat sempre, fins l' última hora, com el més rebel i jove de nosaltres. A mida que les realitats i el temps anaven fent més anacrònic el seu vell ideal d'aristocràcia, Valle-Inclán s'acostava més al poble i es recolzava més en ell per creure justificar-se. Com que no volia res amb la burgesia -que no va poder ni submetre'l ni compar-lo-, era obligat que cada cop veiés amb més claredat que les virtuts nobles que abans havia admirat en la noblesa avui estaven en el poble. I que, rebel per sempre a la burgesia, havia d'identificar-se i ser cada cop més fidel i partícip del poble.

Tantes vegades i en tantes ocasions s'haura de tornar sobre aquesta gran figura que desapareix, que s'ha d'acabar aquesta cronica amb el sentiment profund envers la mort d'un gran escriptor que no ens havia traït.

César M. Arconada

(mundo obrero) 6-1-1936

Taula rodona: parlen delegats dels estudiants

Coincidint amb el desè aniversari de la constitució del Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona, al convent dels Caputxins de Sarrià UNIVERSITAT ha cregut interessant de fer una taula rodona sobre les qüestions, tant polítiques i sindicals com organitzatives, que avui es debaten al moviment estudiant

Per tal que les opinions que s'hi expressin siguin el més representatives possibles, hem convidat un grup de dirigents sindicals de distintes opinions polítiques. Aquests són, per ordre alfabètic, Jordi Aillet, delegat de la Facultat d'econòmiques de l'Autònoma el curs passat; Santiago Campo, delegat dels cursos 4t. i 5è. del Departament de Filologia Catalana; Josep Canicio, delegat de la Facultat de Dret al matí; Jaume Nadal, delegat de 3r. curs del tercer curs d'història; Paco Pérez, delegat de curs de 1r. grup 5 de la Facultat de químiques; Júlia Santiago, subdelegada del 3r. curs d'Història de la nit; i Ignasi Vila, delegat de 3r. curs de Psicologia, i l'any passat delegat de la Universitat Central.

1 UNIVERSITAT.- La nova situació política que s'obrí al país d'ençà la mort de Franco ha obligat a un replantejament dels objectius i tàctiques que l'opció democràtica (dins de la qual es troba el moviment estudiant) havia anat desenvolupant als últims anys. Doncs bé, en aquestes noves condicions, quines creieu que són en termes generals, les perspectives generals que el moviment estudiant s'ha de proposar?

IGNASI VILA.- Seria bo, per situar el tema, fer una mica d'història d'allò que ha estat el moviment estudiant. Ens trobem que, excepte en algunes movilitzacions puntuals, als últims anys es plantejaven una sèrie d'objectius generals que no eren totalment assumits pel conjunt dels estudiants. L'any passat, amb l'aparició del Decret de Participació, s'obriren unes noves perspectives. Aquestes consistien a oferir la possibilitat d'una participació autènticament massiva, i amb unes alternatives pròpies i arrelades. Després del boicot que aquest any s'ha fet al Decret, els delegats, més lliures, tenen més possibilitats de fer avançar el moviment estudiant, i de lligar-lo als altres sectors que lluiten per la democràcia.

En aquest sentit, doncs, l'alternativa que s'hauria de seguir, per a mi, tindria dos eixos estretament lligats: l'un d'organitzatiu, en la perspectiva de Constitució del Sindicat Democràtic; i l'altre de polític, per la construcció d'una Universitat democràtica, que és, alhora, una alternativa de funcionament (estatuts) i sobretot de contingut (plans d'estudis)

JAUME NADAL.- A mi em sembla que, a curt termini, el més important és que ens unim al voltant d'una plataforma concreta, que no ha d'oblidar les qüestions polítiques, però que ha de partir dels problemes acadèmics específics.

No es podrà aconseguir una Universitat Democràtica en un règim no-democràtic, però podem començar a treballar-hi. Per això l'important és, al costat de la participació a la lluita política general, impulsar les lluites per reivindicacions concretes.

JOSEP CANICIO.- Sí, i per això cal aconseguir no només una organització pròpia dels

IGNASI VILA: l'alternativa a seguir té dos eixos: la construcció d' un Sindicat Democràtic i la lluita per una Universitat Democràtica.

JOSEP CANICIO: es tracta d'oferir una alternativa de govern democràtic a l'actual Universitat.

estudiants, sinó que es tracta d'oferir una alternativa de govern democràtic de la Universitat, lluita en què han de participar tots els estaments.

Per altra banda crec que comença a ser urgent de fer un esforç de reflexió i de mobilització al voltant de les qüestions de continguts que s'han esmentat abans: els plans d'estudis i la funció de la Universitat.

PACO PEREZ.- Bé, jo em penso que davant d'aquestes alternatives que s'estan traçant hi ha un factor que no cal oblidar: i és el temps, perquè ens estem llençant a treballar sense disposar d'una organització arrelada; i això quan el Ministeri està emprenent una ofensiva, per tal d'obtenir una base social per la monarquia, sobre la base d'algunes reformes a la Universitat. Per això cal que donem alternatives a curt termini, per vèncer el deficit organitzatiu que patim, i per avançar-nos a les alternatives del Ministeri.

IGNASI VILA.- M'agradaria tocar allò que ha dit en Josep: els organs de govern s' han de començar a constituir des d'avui mateix. La coordinació amb els PNN i els catedràtics demòcrates, hi jugarà, en aquesta perspectiva, un paper essencial de cara a la ruptura democràtica.

SANTIAGO CAMPO.- Aquí hi ha dues coses diferents encara que complementàries. Per una part, tenim la necessitat de crear un moviment estudiant ben organitzat i amb uns objectius clars que ens facin sortir de la situació actual; i per una altra part, la coordinació del nostre moviment amb totes les forces democràtiques de la Universitat per tal d'aconseguir-hi la ruptura democràtica (la convocatòria d'un cluastre a la Central serà una bona ocasió per començar a anar per aquest camí). Els estudiants hem de jugar un paper important en aquesta lluita, pero això només ho aconseguirem si som capaços de crear i de coesionar el nostre propi moviment.

2 UNIVERSITAT.- Bé, poc o molt s'han dibuixat ja les línies generals. Podem explicar ara una mica la passivitat en que es troba el moviment estudiant, i quins són els objectius més immediats al voltant dels quals s'està treballant, i a partir dels quals es pugui arribar a aquest projecte general que hem traçat?

JORDI AILLES.- Jo crec que davant l'alternativa democràtica és important d'assenyalar la importància de les ruptures sectorials, i en concret la de la Universitat. Del que es tracta és de trobar una dinàmica pròpia que ens dugui a la constitució d'una organització pròpia i a la ruptura democràtica universitària, és a dir, la questió de l'alternativa democràtica a la Universitat necessita d'una organització i d'un programa, que cal que no es quedi al paper, sinó que es refereixi a objectius concrets que es puguin anar imposant des d'ara. Perquè, per exemple, l'objectiu de l'amnistia ja és assumit per tothom, però en canvi a la Universitat ni s'ha fet cap campanya de recollida de signatures, ni s'ha fet gaire cosa per l'amnistia universitaria.

J.N.- És que em sembla que des de la mort de Franco hem estat una mica a l'espectativa. I això, quan la situació, està canviant i tothom va prenent-hi posicions. Ens cal clarificar ben bé quina és la nostra situació, determinar les nostres perspectives, i adequar-les constantment a aquesta realitat contínuament canviant. El fet que no s'hagi avançat en concret em sembla que és resultat d'aquesta falta de clarificació.

I.V.- Jo crec que sí, que hi ha objectius parcials en marxa: s'està treballant per

JORDI AILLES: el nostre moviment ha d'obrir una dinàmica pròpia, que relacioni dialècticament la lluita i l'organització.

JAUME NADAL: cal que la societat entri a la Universitat, i la posi al seu servei, fent-la més popular.

la dimissió del rector de l'Autònoma, i en concret en la meva Facultat, s'està treballant per elegir democraticament un degà, per imposar la nostra participació paritària a la Junta, pels plans d'estudis, etc.

Em sembla que s'està desbloquejant per moments la situació de passivitat a què fèiem referència -que potser sí que era una realitat al febrer, però no ara-. I aquests objectius parcials poden cohesionar l'organització dels estudiants, i projectar el moviment estudiant cap a d'altres de més generals, que es poden anar recollint en la perspectiva del Claustre general de la Central.

3 UNIVERSITAT.- A tot això, l'organització hi ha de jugar un paper essencial. Sembla per altra banda, que hi ha una gran acceptació a constituir un Sindicat Democràtic d'Estudiants. Però quins són els nexes que uneixen la realitat organitzativa actual, i les necessitats orgàniques dels objectius més immediats, amb aquest projecte general de constituir el S.D.? Hi ha alguna mena de terminis previstos?

J.A. Per a mi s'ha de partir de la base de la potencialitat del moviment de masses de la Universitat. Aquest tindria una gran i importància en la participació, com a un sector més, i no amb caracter gairebé dirigent que va tenir als anys 50 i 60, en la consecució de la ruptura democràtica. Ara bé, aquesta potencialitat no s'ha produït en una dinàmica pròpia, interna, que doni sortida a la situació actual. I aquesta potencialitat cal vertebrar-la en una organització democràtica,que es basi en la problemàtica interna, i no en fets vinguts de fora.

I, per a mi, aquesta organització ha de ser democràtica que vol dir que els càrrecs han de ser elegits i revocables ; autònoma, tant de l'Estat com de les forces polítiques; i unitària, de manera que contempli la varietat de tendències reals del moviment estudiant (tant políticament com ideològicament), i el dret a la lliure expressió de totes les tendències en el seu si.

Per construir-la, està clar que s'ha de fer en relació dialèctica amb la lluita concreta. Però seria un eror que s'assenyalessin terminis. Cal que ens marquem l'objectiu de constituir l'organització, però deixant clar que la seva constitució ha de ser gairebé una necessitat de la mateixa lluita.

P.P.- Jo crec que aquesta organització ha de tenir un programa, unes bases i una estructura determinada. El programa són aquells objectius que ja han estat assumits. Les bases, ja s'han dit, han de ser l'autonomia, la democràcia i la unitat. L'estructuració ha de ser representativa, sòbre la base dels cursos, les comissions de curs i els delegats.

I això no serà sinó el Sindicat Democràtic que estem proposant. La lluita per la seva constitució ha d'anar lligada a la lluita als cursos, i a la lluita general com és el cas de l'amnistia.

JÚLIA SANTIAGO.- Jo el que veig més important és la participació massiva dels estudiants. En aquest sentit crec que la reació des d'ara de comissions de treball per problemes concrets, pot ser el punt de partida d'aquesta massivitat de l'organització que s'ha caracteritzat.

I serà en la lluita per construir una organització d'aquest estil que es podrà trencar la passivitat actual, i després prendre l'ofensiva davant les iniciatives del ministeri, el qual fins ara ens ha estat imposant els seus propis ritmes.

S.C. Jo veig que hi ha un problema important i del qual encara no s'ha parlat: és la catalanització de la Universitat. Em sembla que ens hem de proposar que la Universitat s'arreli realment a la societat catalana, al fet nacional català. Els estudiants hem d'introduir el catala a totes les activitats de la vida acadèmica i participar -com ja ho fem- a la lluita

SANTIAGO CAMPO: ens hem de proposar que la Universitat s'arreli a la societat catalana, i assumeixi la qüestió nacional.

JULIA SANTIAGO: el més important és aconseguir una autèntica massivitat en la participació de tots els estudiants.

general del país pel reconeixement dels nostres drets nacionals.

Sens dubte això seria un element impotant en la lluita general que ens permetria de vencer la gan apatia que es nota en la majoria d'estudiants en aquests moments.

J.A.- Jo estic molt d'acord amb això, i vull aportar un element: que l'apatia que s'observa en la Universitat, té la seva arrelen la Universitat mateixa, i potser en els plantejaments que nosaltres hi fem; pero sabem que els estudiants estan participant en la lluita per la democràcia fora de la Universitat, sigui als llocs de treball, als barris, i en la lluita per l'amnistia. I sobre aquesta mena de contradicció, val la pena que hi reflexionem.

I.V.- Tornant al tema de l'arganització,a mi em sembla que cal que aquesta organització ha de plantejar-se com un objectiu central el de la gestió de la Universitat; la incorporació d'aquest objectiu a les lluites actuals reforçarà el procés de la seva constitució, i li donarà una projecció de responsabilitat més àmplia.

Respecte a aquest procés constiuent,també estic d'acord que ha de patir de la base i de les comissions de treball. Ara bé, no oblidem que partim de l'existència d'una mínima estructura de coordinació a nivell de districte.

Pel que fa a la apatia que s'ha mencionat, crec que és política pero també acadèmica, i un aspecte impostant per la seva superació serà el de revitalitzar la vida universitària, potenciant actes com els que s'estan fent: la diada de discusió universitaria als barracons, la Setmana de Filosofia, la 2a. Setmana de Cultura Catalana, la Setmana de Medicina, i tots els que s'organitzin al voltant de les comissions culturals.

P.P. Sí, però em semba important que des del primer moment s'expliqui i es discuteixi que el treball d'aquestes comissions ens ha de dur a la constitució del nostre Sindicat. Perquè si no, tot aquest treball que es fa ara perdrà el nord i el seu sentit, i amb això el caràcter massiu que està assolint.

4 UNIVERSITAT.-Abans s'ha parlat del treball de coordinació amb els PNV i els catedratics en la perspectiva de constituir la Universitat Democràtica. Com veiem aquesta línia de treball?

J.S.- Al nostre curs es va constatar la necessitat de crear organismes unitaris a nivell de centres, de Facultats, i més endavant d'Universitat, on hi tingéssin representativitat tots els estaments, i que dirigeixin la lluita per la Un. Dem., tant a nivell de centre com d'Universitat.

I.V.- Jo crec que, a més a més, aquests organismes de coordinació han de representar autèntiques alternatives de poder als actuals organismes de govern: les Juntes. I per això, cal que facin seu un programa d'una responsabilitat gran, ja que ha d'incloure tots els problemes reivindicatius pendents, i ha d'adoptar un autèntic programa de govern universitari demòcratic.

JORDI- Si volem donar una alternativa global, és evident, que s'han de crear aquests organismes. Ara bé, cal que cada estament cobri la seva pròpia identitat. I això és especialment important en el cas dels estudiants i dels PNN, perquè són moviments de masses que necessiten d'un criteri de representativitat real per poder participar. Aquests instruments han d'obrir un corrent de renovació universitària, entès com a corrent generalitzat a tots els districtes, coordinant a nivell de l'Estat, per tal de constituir-se com a alternativa global que seria la concreció de la ruptura a la Universitat.

PACO PEREZ: la lluita per la consecució del Sindicat, ha d'anar lligada a la lluita als cursos i a la lluita política general.

S UNIVERSITAT.- Per últim, quan es parla d'Universitat democràtica, i de la necessitat de reflexionar sobre la seva funció social, és clar que això és una perspectiva més o menys llunyana. Però com veieu que el moviment estudiant i universitari pugui començar a treballar ara en aquesta direcció?

I.V.- En primer lloc em sembla que la Universitat, com a moviment de masses, cal que s'integri a l'Assemblea de Catalunya, com un sector més que lluita per la democràcia.

Per latra banda la Universitat Dem. par la qual treballem, no ha de ser cap niu de ciència, sinó un lloc de treball que estigui al servei de les necessitats reals del poble. I en aquest sentit, el Patronat ja pot jugar des d'ara un paper molt interessant.

tòria de la segona plenaria on es plantejarà com a discusió pricipal les alternatives sectorials. I aquí si que ha d'anar la Universitat amb el s eu programa d'Universitat democràtica i la seva alternativa parcial d'una manera representativa.

J.N.- Que la Universitat surti d'aquestes parets cap enfora, cap a la Societat, és important. Però em sembla encara més que sigui la societat qui entri a la Universitat, popularitzant-la i posant-la al seu servei. Aquesta no és una perspectiva immediata, pero cal tenir-la present, començar-hi a treballar, i preparar-ne el camí.

JORDI- Jo vull recordar un exemple que és bastant il.lustratiu del que es pot fer ara: l'any passat, quan hi va haver la vaga de la Beat, un grup d'economistes, d'enginyers i d'advocats, es va oferir i va assessorar el jurat dels treballadors a les negociacions del conveni. Si això o coses semblants es poguéssin fer des de la Universitat, seria molt interessant.

Pel que fa al moviment estudiant com a moviment polític, estic d'acord que cal que es coordini amb l'Assemblea de Catalunya. Pero això d'una manera autènticament representativa, i no com s'ha fet fins ara. I especial importancia té la convoca

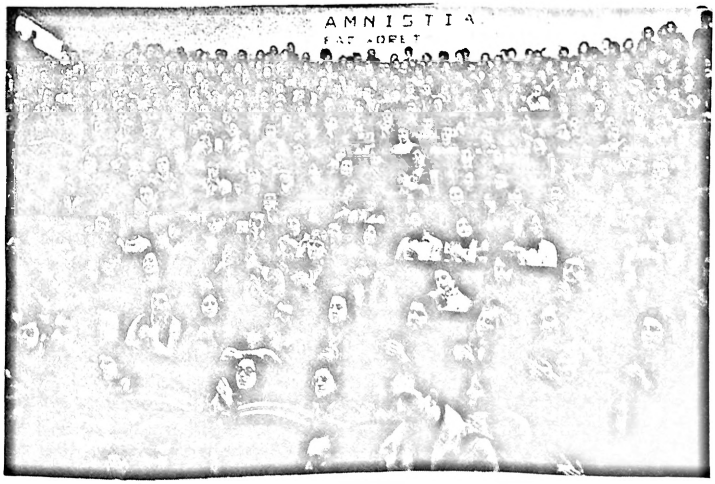

El nou moviment estudiant es comença a vertebrar al voltant d'objectius democràtics, com l'Amnistia i la democratització de la Universitat.

El Sindicat Democràtic deu anys després

En commemorar el desè aniversari de l'Assemblea Constituent del Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona, celebrada el 9 de març de 1966 al convent dels caputxins de Sarrià, cal remarcar que aquest acte, d'innegable repercusió no solament universitària sinó també ciutadana i popular, era la culminació d'un procés d'uns quants anys de duració que havia anat creant les condicions per aquest innegable salt endavant que fou la constitució formal d'una organització autònoma. Aquest procés, els orígens més llunyans del qual s'haurien de trobar potser en la 1a. Assemblea lliure dels estudiants de Barcelona de 21 de febrer de 1957, havia estat compost de diversos elements:

- la progressiva ocupació del SEU, utilitzant audaçment des de la base els mecanismes parcialment democràtics que permetien un cert nivell d'organització dels estudiants, i arrancant progressivament noves zones d'acció en el seu si, i fins i tot reformes en la legislació oficial. Aquest fet havia donat lloc a l'aparició de nuclis d'oposició sindical a les facultats coneguts pel nom d'"Inter" (abreviatura de la coordinadora), i havia arribat a un cert cul de sac amb el "Consejo nacional" del SEU celebrat a Cuenca a finals de 1962, on s'aprovaren propostes de democratització i autonomia totals que el goven vetà i impedí que foren posades en pràctica.

- Aquest marc organitzatiu havia permès el desenvolupament d'una àmplia activitat reivindicativa i acadèmica en la qual participaven tots els estudiants, amb la potenciació i creació de "departaments" diversos (ajut, informació, "Servei Universitari de Treball",...). Especial significació tingueren les activitats culturals de tot tipus: revistes, teatre, recitals poètics, etc., cara a la coordinació i desvetllament d'inquietuts socio-polítiques entre els estudiants.

- Tot aquest treball afavoria i era possible de realitzar per la gran unitat d'acció i de criteris de tots els partits polítics, reunits en un "Comité de Coordinació Universitària".

La 1a. Setmana de Renovació universitària (feb. 64) donà a conèixer als estudiants les conclusions de la reunió de Cuenca, i significa l'inici d'una definitiva ruptura amb el SEU. Aquesta es produí un any més tard, simultàniament a Madrid i a Barcelona, en un procés d'Assemblees

La repressió va actuar decisivament en la contradicció que suposava l'existència d' una organització democràtica en un marc general no-democràtic.

de districte i manifestacions, de milers d'estudiants, en el transcurs de les quals es formà un organisme que havia de resultar decisiu per al manteniment de la iniciativa per part del moviment de masses: la Junta de Delegats de cada Facultat que deixaven així de reconèixer qualsevol representativitat a les jerarquies no electes del SEU.

L'auge de les mobilitzacions coincidí amb importants manifestacions obreres i amb moviments de signe catalanista; però les tensions que tot això provocà en el si del règim es resolgueren favorablement al sector més dur, anunciant ja l'ulterior reforçament de l'Opus, i concretant-se a la Universitat en una iniciativa clarament tecnocràtica: les "Asociaciones Profesionales de Estudiantes" (APE).

Davant d'aquesta situació, la iniciativa del moviment estudiantil de Barcelona anà més enllà que la de qualsevol altre districte de l'Estat Espanyol: no solament es boicotejaren les eleccions oficials, sinó que per fer-ho es realitzaren abans unes eleccions lliures, que ja eren l'anunci de la immediata constitució d'una organització independent. Val a dir que aquesta tàctica, que portà directament a l'Assemblea de Caputxins desborda en part els mateixos plantejaments de l'avantguarda polititzada, i comptà amb un gran recolzament de masses.

La constitució del SDEUB era, doncs, fonamentalment, l'expressió dels estudiants de tenir una organització pròpia, al marge del control governamental i de les autoritats acadèmiques, i aquesta voluntat resultava decisiva per posar en qüestió tot el marc institucional i polític del franquisme a la Universitat. Com deia el Manifest per una Universitat democràtica, aprovat a Caputxins: "La llibertat d'associació és l'única garantia de l'exercici de les altres llibertats".

Així mateix, el SDEUB era portador d'un projecte de transformació democràtica de la Universitat que, malgrat el seu allunyament en el temps i el desconeixement concret del text, expressava ja les grans línies del que han estat després totes les propostes d'alternativa a la Universitat franquista, és a dir, les que defineixen una Universitat democràtica i autònoma quant al seu funcionament, científica pel que fa al contingut de l'ensenyament i el foment de la investigació, i catalana i al servei de les necessitats populars, en el que respecta a la seva projecció exterior.

El Sindicat Democràtic comptà amb un reconeixement i solidaritat activa de molt amples sectors socials, manifestat en molt diverses formes i moments. Val la pena destacar l'especial lligam que aconseguí el moviment estudiant amb els sectors més representatius de la intel.lectualitat catalana -simbolitzat per exemple en la mateixa presencia d'un bon grapat d'ells, presidits pel doctor Jordi Rubió, a l'acte de Caputxins-, i també la formació, en un principi per les causes més immediates de solidaritat anti-repressiva, de la "Taula Rodona", instància unitària de diversos sectors ciutadans, que d'alguna manera fou un primer pas cap a la unitat de les forces polítiques catalanes d'oposició cristal.litzada en la Coordinadora de Forces, que és a la vegada l'antecedent més immediat dels actuals Assemblea de Catalunya i Consell.

El sindicat fou objecte d'una repressió ferotge i continuada: continus expedients a delegats, detencions, professors expulsats, etc. La repressió, i també l'allament de fet en què s'havia trobat el districte de Barcelona en la constitució del SDE, facilità les maniobres divisionistes dels enviats de les APE oficials,

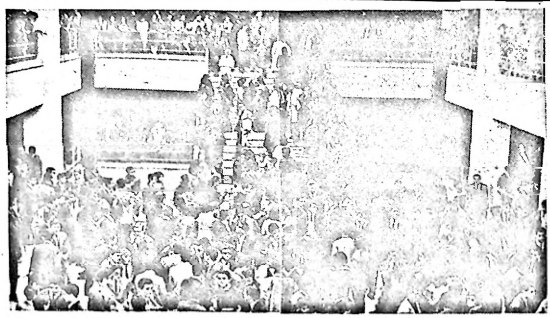

L'exemple de la creació del Sindicat Democràtic a Barcelona s'escampà ràpidament a les altres Universitats espanyoles. A la foto, Madrid.

i la progressiva pèrdua de l'empenta inicial del moviment.

En els darrers temps del SDEUB, aparegueren ja clarament dues línies diferents. Una -defensada sobretot per estudiants de tendencia social-democrata-, proposava de celebrar eleccions "neutres" entre les APE i el SDEUB, que comptéssin amb el reconeixement de les autoritats acadèmiques i, que a costa de perdre una part de la càrrega política que caracteritzava al moviment, aconseguí salvar "de fet" una certa tolerància en l'exercici dels drets de reunió, expressió, etc. L'altre -que era la lògica continuació-extrapolació de la dinàmica anterior del moviment- proposava d'avançar en la constitució de Sindicats Democràtics als altres districtes de l'Estat Espanyol, i marxar cap a la celebració d'un Congrés Democràtic d'Estudiants d'Espanya. La primera proposta suposava, però, que hi haguéssin unes possibilitats reals de negociació que a nivell polític general no existien. La segona solament podia triomfar amb un procés de ràpida ruptura política fora de la Universitat; en no produir-se , es convertí en una activitatconsignista cada cop més deslligada del conjunt dels estudiants. La divisió del moviment féu encara més difícil de respondre a la repressió -que no cesava d'actuar - i, com a resultat de tot això, el Sindicat desaparegué a finals del curs 67-68, coïncidint amb un maig francès que anunciava ja noves formes i experiències.

Avui és evident que moltes circumstancies han canviat respecte a la situació de fa deu anys. A la mateixa Universitat, hi ha hagut canvis que afecten la mateixa estructura de la institució docent i al mateix caràcter de la situació social de l'estudiant; han aparegut moviments d'altres estaments universitaris -PNN i PND- que llavors no existien. El marc polític general és també -ara sí- de clara transició cap a la democràcia. Fins a quin punt són vàlides en aquesta situació les experiències del Sindicat Democràtic d'Estudiants? Sense voler, ni de bon tros, esgotar el tema, només voldríem assenyalar el que avui pot resultar fonamental: l'esperit d'auto-organització de les masses, i d'auto-organització unitària de tots els estudiants, que només es pot basar en una constant activitat democràtica de la base, als cursos, departaments, etc., entorn tants dels problemes més immediats com de les perspectives més generals dels estudiants, i amb formes de democràcia directa basades necessàriament en les eleccions de representants. Al costat d'això, les formes concretes que pugui critalitzar avui aquest esperit democràtic no poden basar-se en una imitació mecànica d'experiències anteriors. La perspectiva de la intervenció dels estudiants en els organs de govern de la Universitat per gestionar-la -juntament amb els altres estaments- en un marc d'autonomia i democràcia és, per exemple, una perspectiva poc explicitada en el temps del SDEUB i que avui resulta fonamental per avançar. El mateix podríem dir sobre el programa d'Universitat democràtica, etc., en el qual no es poden oblidar les innovacions introduïdes aquests darrers anys -discusió de la Llei d'Educació, moviment general de l'ensenyament, etc.

Cal defugir, per tant, tota temptació repetitiva i mimètica, i posar en primer pla el factor principal que va fer possible el Sindicat: són els estudiants mateixos els que han de prendre la paraula i decidir per quins objectius volen lluitar i com s'han d'organitzar per fer-ho.

J.M.C.

Llibertat, Amn

istia, Estatut d'Autonomia

universitat

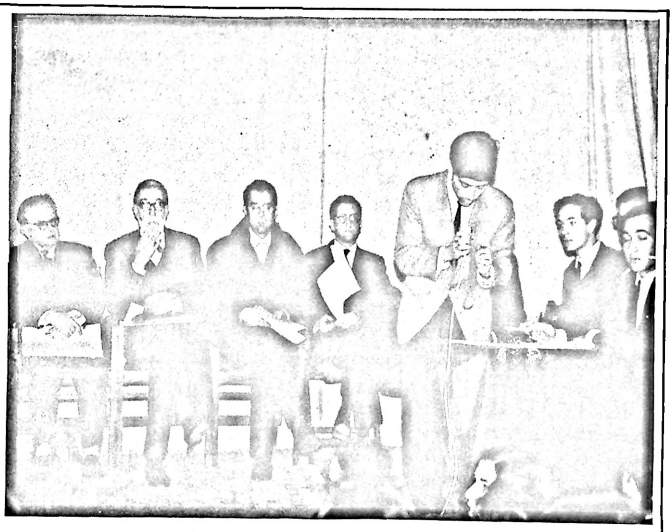

La taula que va presidir la constitució del Sindicat: Jordi Rubió, Joan Oliver, Agustín García Calvo, Manuel Sacristán, Josep M. Maymó i Albert Ortega.

Document: declaració de principis

Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona

Aquesta declaració de principis es basa en els textos aprovats en l'Assemblea de districte celebrada el 2 de febrer del 1965 i en les conclusions de la I i II P.N.C. del mateix any.

L'Assemblea constituent, reunida el dia 9 de març de 1966, acorda aprovar la següent:

DECLARACIÓ DE PRINCIPIS

I. La Universitat com Institució

A) Ha d'estar oberta i ha de ser accessible a tots els individus capacitats. No podem acceptar les barreres classistes que existeixen avui.

B) Pel que fa a la seva funció, la Universitat ha d'estar al servei de la societat.

1) Ha de proporcionar una formació científica i tècnica que respongui a les necessitats econòmiques i socials del món actual.

2) Ha de proporcionar una formació intel.lectual àmplia que permeti que en la realització d'una professió puguin conjuminar-se les responsabilitats tècniques o científiques amb les responsabilitats socials.

3) Ha de promoure en el seu si, i en la vida científica espanyola una investigació independent, orientada tan sols cara als interesos generals del nostre país. La Universitat ha de participar en forma activa en la programació de la política d'investigació.

4) Ha de contribuir al desenvolupament d'una cultura rica i diversificada que reflexi la problemàtica real que, en cada moment, tingui plantejada la nostra societat.
-Ha de considerar-se oberta a tots els corrents de pensament independent de les ideologies que els són inherents.
-Ha de reollir les llengües i cultures nacionals i responsabilitzar-se del seu desenvolupament i consolidació.

5) La Universitat ha de reconèixer com a consubstancial la lluita per la llibertat de la cultura.

C) Pel que fa a les seves relacions amb l'Estat:

1) L'Estat ha de proporcionar a la Universitat tot l'ajut econòmic que necessiti.
2) La Universitat ha de ser autònoma i independent.
-L'Administració ha de garantir la lliure discusió i la circulació de les ideees a la vegada que la seva independència ideològica i política de forma que no es trobi supeditada als interesos d'una minoria.
-L'autonomia ha d'entendre's com el dret dels diferents estaments universitaris a elegir democràticament, amb total independència dd l'Estat i en igualtat de condicions entre ells, tots els carregs de direcció de la Universitat; a més, aquesta té dret a posseir un règim especial que garanteixi una capacitat pròpia de gestió.

D) La Universitat no pot romandre aïllada dels problemes, de les aspiracions i les actituds dels homes de la nostra societat. Afirmem com a deure inexcusable de la Universitat la defensa de la llibertat allà on sigui en perill, la lluita per aconseguir-la on no n'hi hagi.

II. L'Universitari

Ha de ser considerat com un treballador intel.lectual; en aquest sentit, és subjecte d'uns deures i d'uns drets específics.

deures:

1) Ha de ser responsable de la seva pròpia formació davant de la societat.
2) Ha de participar d'una forma o un altra en la defensa de la llibertat i la dignitat dels homes.

drets:

1) Exigir una formació i uns mitjans materials suficients per la seva posterior integració com a professional en la societat.
2) Reivindicar com fonamentals:
-La llibertat d'expressió i de pensament.
-La llibertat d'asociació i reunió.
-La llibertat d'investigació.
3) Participar col.lectivament en el desenvolupament i perfeccionament de la Universitat.

III. El Sindicat Democràtic de la Universitat de Barcelona

1) L'existència del nostre sindicat democràtic respon:
-Al dret que té l'estudiant d'associar-se lliurement.
-La necesitat de pomoure la reivindicació dels seus drets i possibilitar el compliment dels seus deures.
2) El Sindicat Democràtic ha d'assegurar la participació activa i responsable de l'estudiant a la Universitat, contribuir a la transformació progressiva de les estructures universitàries i socials, amillorant d'aquesta manera les condicions de treball i la formació intel.lectual de l'estudiant.
3) El nostre Sindicat Democràtic ha de ser:
-Representatiu; la qual cosa suposa plena activitat en tots i cadascú dels seus nivells d'organització, així comun control efectiu dels seus representants per part dels sindicats.
-Autònom; els estudiants i només ells poden estructurar i renovar el seu propi sindicat en qualsevol moment.
-Independent, tant econòmicament com políticament. El sindicat ha de quedar lliure de toda mediatització tant acadèmica com governamental. En cap cas la necessària subvenció estatal ha de suposar una dependència ideòlogica o política.

4) Per defensar de forma real els interesos dels estudiants, el Sindicat afirma els següents drets:
-Participar en els òrgans rectors i consultius de la Universitat, així com en els organismes públics que es guin d'alguna manera relacionats amb els estudiants
-Participar en les conferències i organitzacions internacionals d'estudiants.
-Disposar dels mitjans adequats per tal d'expressar-se lliurement.
-Disposar del dret de vaga com recurs extraordinari una vegada esgotats

A la porta del Convent dels caputxins de Sarrià, la policia vigila, mentre a dins es constitueix el Sindicat.

tots els mitjans normals en l'exercici de la seva missió fonamental: la defensa dels interesos dels estudiants.

5) Les estructures universitàries i polítiques que avui limiten els nostres drets, perjudiquen també amples sectors de la nostra societat. En aquest sentit, el nostre sindicat se solidaritza amb tots aquells que lluiten per una real democratització del país.

Per una altra banda, només l'acció solidària de tots els estudiants espanyols permetrà una real transformació de les estructures esmentades. Afirmem la necessitat de la realització d'un Congrés Nacional d'Estudiants, en el qual aquests decideixin lliurement la seva pròpia organització i el seu propi futur.

Barcelona, 9 de març de 1966.

Manifest per una universitat democràtica

Els qui signem aquest manifest, estudiants, professors, graduats universitaris, professionals de la ciència, de la tècnica, de la literatura i de les arts, juntament amb d'altres persones interessades per la Universitat, ens adrecem a l'opinió pública, per informar-la sobre l'estat de l'ensenyament superior a l'estat espanyol, proposar-li una perspectiva de renovació d'aquest i demanar-li que prengui com a pròpia una tasca, el compliment de la qual interesa tot el país: aconseguir una Universitat capaç de dominar els problemes tècnics i socials de l'època, una UNIVERSITAT DEMOCRÀTICA.

I - Les causes del retard universitari dins l'estat espanyol

1.- L'Estat espanyol presenta en tots els seus aspectes de la seva vida universitària un considerable retard si la comparem amb altres països de la seva àrea geogràfica i històrica, o amb el que ella mateixa havia estat en un passat no remot. Car la Universitat de l'Estat espanyol ha sofert en alguns aspectes durant els darrers decennis una involució. Algunes causes d'aquest retrocés ultrapassen l'àmbit universitari: es tracta primerament, de la degradació de la vida cultural de l'Estat

espanyol com a conseqüència de l'emigrció científica,artística,literària i universitària causada per la guerra civil i per la supressió de les llibertats polítiques i civils, mantinguda fins els nostres dies.

El mateix retard de la Universitat i de la societat en general reforça, d'altra banda, aquesta tendència emigratòria, tal com succeeix amb la població obrera i camperola, i avui l'emigració universitària és sensible sobretot en branques científiques de gran importància per a la cultura moderna, com la física teòrica, la investigació bàsica matemàtica, les ciències biològiques, la lingüística, etc.

També de fora de la Universitat li arriba -igual com a la resta de l'ensenyament i de la producció intel.lectual- la imposició de models culturals arcaics incompatibles amb la llibertat de la cultura, com la ordenació de l'ensenyamente mitjà el 1938i la de l'ensenyament universitari el 1943.

D'altres causes del retard universitari cal buscar-les en l'exacerbació durant aquests anys de defectes anties de la vida acadèmica, o en la perduració de trets d'aquesta, que, justificables en l'època d'origen, no tenen avui una adequació a la realitat.Hi ha, p.ex., el burocratisme centralista de la política universitària en general, i, en particular,del sistema de provisió de càtedres, el qual, mentre impideix la formació déscoles cientifiques i culturals, no compleix amb la funció d'evitar la tendenciositat.Al contrari, les oposicions a càtedres universitàries s'han convertit durant aquest període en un instrumentde censura intel.lectual exercida per la mateixa administració o a través de l'estratègia del domini dels tribunals d'oposició per grups dominants políticament a l'Estat.També es troba entre aquestes causes d'origen antic la precarietat del professorat no-numerari i del predomini de formes d'ensenyament que avui ja no poden ser sinó subsidiàries, com la lliçó de càtedra ineficaçment impartida a centenars d'alumnes alhora.

Finalment hi ha un tercer grup de causes del retard universitari que són especialmentlamentables: la destrucció inflexible dels pocs conats de renovació que produí la Universitat Autònoma de Barcelona i per algunes iniciatives de la Universitat de Madrid que, aquells mateixos anys, deixaren emprenta en la història de la cultura peninsular.Res de semblant no ha pogut renèixer darrera la façana d'algunes institucions burocràtiques que intenten debades continuar per aquell camí sense l'esperit de llibertat creadora que l'obrí.

2.-L'acumulació de tots aquests mals fa inviable la Universitat de l'Estat espanyol. Els mateixos causants de la seva crisi es troben avui davant la necessitat de superar la contradicció oberta entre aquesta Universitat, anacrònica a causa de la seva inicial inspiració política, i el desenvolupament de les forces econòmiques a l'Estat espanyol coma tot el món.

3.- Ha estat l'actitud resoluda dels estudiants i dels professors més conscients el que ha obligat l'actual Administració a intentar de sortir de l'immobilisme i de l'absència de concepcions positives que l'han caracteritzada durant tants d'anys. Les accions dels estudiants,especialment a partir dels esdeveniments de 1956 a Madrid i de 1957 a Barcelona, són el punt de partida per una renovació de la vida universitària.Cal tenir-ho present per a entendre que només lésforç sense reserves, orientat decididament a lluitar contra les causes de l'actual situació, pot obrir el camí a solucions veritables.

II- L'actual política universitària de l'Administració

1.- La Universitat es troba avui en una cruïlla, davant de dos camins possibles a emprendre per a donar resposta a la incitació, que, en el seu retard, rep de la vida real de la societat.

Un, és el camí que assenyalen les recents disposicions administratives: aquest camí vol portar a una institució de pur rendiment tècnic, indigna del nom d'Universitat en perdre tot horitzó cultural,moral, ideal i polític.Es tracta d'una institució en la qual el professorat en general i l'autoritat acadèmica en particular - ja que les dignitats acadèmiques, en consumar-se el procés ja en curs, quedarien definitivament rebaixades a la categoria d'autoritats, enlloc de formar una Universitat amb els estudiants, es converteixen en els repressors, per evitar que germini a la Universitat la llavor de vida social que cada promoció d'estudiants porta a las aules.Les

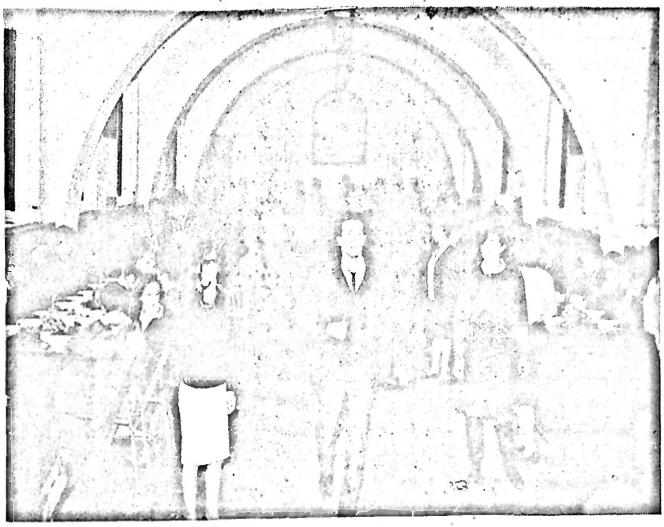

A més dels actes polítics i culturals, els fundadors del Sindicat van haver de fer front als problemes de l'avituallament.

mesures actualment aplicades a la Universitat tendeixen a fer-ne una mera fàbrica d'especialistes que possibilitin mecànicament el funcionament de l'economía i la satisfacció de les necessitats tècnico-educatives i administratives que aquell suscita. Ja avui hom intenta d'extirpar de la Universitat tot allò que, per l'esforç dels estudiants i dels professors, encara li queda de formació oberta i desinteressada: intenten arrabassar als organismes estudiantils llurs funcions culturals, per a convertir-los en meres agències de negociació d'honoraris, regulacions d'examen i altres qüestions tècniques; són expulsats de l'Universitat quan es vol i són perseguits i calumniats els professors que no es resignen a aquesta burocràtica condició de no-llibertat. I es completa l'enviliment de la Universitat amb l'oferiment de millores econòmiques als qui acceptin aquest estat de coses i aquesta perspectiva. Però a aquestes millores té dret des de fa molts anys el professorat universitari, el treball del qual és pagat irrisoriament o no és pagat en absolut.

2.- Sota la via tecnocràtica imposada a la Universitat, se situa el principi que és possible dirigir una societat moderna, o en vies de ser-ho, mitjançant un dispositiu de gestió tècnica dominant des de dalt sense la intervenció del poble governat. Aquest principi orienta l'intent d'aconseguir que el progrés tècnic -acceptant-ne, al cap de decenis de tradicionalisme anquilosat, la inevitabilitat- no vagi acompanyat del corresponent progrés social.

Aquest pla ha de concloure en un fracàs, perquè les forces que mouen el progrés tecnic són en última instància forces socials, i només poden ser duraderament actives si compten amb les formes d'organització social que els corresponen. En aquesta consideració es basa l'altra perspectiva, el camí pel qual la Universitat pot superar la seva crisi.

III - La perspectiva Democràtica de la Universitat

1.- Aquest segon camí és el de la reforma Democràtica de la Universitat i constitueix en l'ambit acadèmic l'única possibilitat que el progrés tècnic sigui també progrés social, així com a la llarga, l'única possibilitat del progrés tècnic mateix.

Cap reforma universitària no pot ser realitzada amb eficacia duradora si no intervenen decisivament en la seva elaboració els mes directament afectats per ella, és a dir, els estaments universitaris, i qui ha d'aportar els mitjans per a realitzar-la, o sigui, la societat en general. Ni els universitats ni la societat no han pogut intervenir adeqüadament en l'elaboració de les reformes decidides per l'Administració actual, ja pel simple fet que no existeix al nostre país cap representació autèntica dels ciutadans.

En aquesta circumstància es posa en manifest la vinculació dels problemes universitarisamb els de la societat en general.

El moviment universitari democràtic no pot proposar-se abraçar íntegrament aquests darrers.Pero pot assenyalar quins són en el seu propi terreny els canvis necessaris perquè la Universitat pugui contribuir a la solució d'aquells problemes socials.

2.- Primer de tot és necessari un canvi en la concepció de l'ensenyament superior. Aquest ha de deixar de ser un privilegi reservat a les classes econòmicament altes i sobre el qual es funda a més a més un segon privilegi: el de reservar a llurs membres, únic sector de la població que aconsegueix normalment títols acadèmics, importants funcions de gestió social.

La necessitat d'aquest canvi no obeeix solament a motius de justícia, que són evidents,Ocorre a més a més que en una societat moderna augmenta constantment el nombre de funcions per a l'acompliment de les quals és necesària una alta qualificació cultural de nombrosos individus.Aquesta necessitat no podrà ser satisfeta amb l'actual concepció de la Universitat a l'Estat espanyol.

Les primeres mesures que cal prendre per a promoure aquest canvi són: un gran augment del nombre de places de l'ensenyament superior i la destrucció de les barreres clàssistes,manifestades ja en l'ensenyament mitjà, les quals funcionen avui com a irracionals criteris de selecció de la joventut.

3.- Juntament amb la concepció bàsica de l'ensenyament universitari ha de canviar el seu contingut i l'organització d'aquest. La Universitat ha d'abandonar l'estimació de les matèries per la dignitat tradicional, i passar a valorar-les per la validesa per a dominar intel.lectualment la realitat. Al mateix temps ha d'admetre una amplia varietat dels diversos centres d'ensenyament superior en quant a l'organització.

En aquesta varietat necessària cal respectar el pluralisme cultural i lingüístic del país.L'Estat espanyol és multinacional. La universitat ha de deixar de ser, com és avui, un instrument d'opressió de diverses cultures nacionals: catalana,basca,gallega. Aquestes han de comptar amb les universitats com a centres de consolidació i desplegament de llur peculiaritat.

S'inclou també en aquest punt el problema de les relacions entre la investigació i l'ensenyament.La Universitat no pot acomplir avui el seu paper si no intervé amb gran pes en la programació i l'execució d'una política coherent d'investigació pura i aplicada.

4.- El canvi freqüent en l'exercici de les funcions socials tècniques, començant pel treball del'obrer industrial, és un tret típic del present.També ho és l'especialització dels coneixements.Tot plegat forma una paradoxa que determina els problemes de l'ensenyament en un futur no llunyà.

L'única resposta adequada a aquest problema és aconseguir una formació intel.lectual molt àmplia dels joves. El canvi aquí necessari consisteix a trencar amb la tradició d'una Universitat limitada a facilitar títiol d'especialització.

En aquest punt es fa molt visible el caràcter nociu, agreujador de problemes, que té el model d'institució burocràtica subjacent a les actuals intervencions de l'Administració a la Universitat. L'Administració està tendint precisament a fraccionar la universitat en compartiments professionals, dividint els estudiants i enfrontant-los als professors. La comunicació més intensa possible entre els diversos sectors de la Universitat és, tamateix, la base perquè es desenrotlli una mentalitat àgil capaç d'enfrontar-se a les exigències de la realitat moderna.

La convivència universitària no ha de ser concebuda com una simple coincidènciadeterminada per la necessitat d'obtenir títols d'especialista: l'universitari, estudiant o professor, no s'ha de veure obligat a deixar part de la seva humanitat fora de les facultats. Per això també, no solament per les raons abans apuntades, totes les implicacions culturals, socials, ideals i polítiques del saber i de l'educació són tan universitaries com els temaris d'examen.

5.- A la finalitat d'una vida universitària concebuda així, adequada a les necessitats reals d'avui i al respecte a l'individu, poden servir procediments didàctics com els cursos per a estudiants de totes les Facultats i Escoles, els intituts interdisciplinaris, etc. Pero, tenint en compte les circumstancials actuals, el camí comença per la supressió de la censura

que pesa sobre les activitats culturals dels estudiants: conferències, cercles d'estudi, seminaris espontanis (no inclosus en els programes de cap assignatura) sessions de tracte lliure i democràtic.En el curs dels darrers anys els estudiants han aconseguit crear nombroses formes d'autèntica vida universitària que avui estan en perill, però que han de ser considerades com una prometedora base de partida per arribar a una Universitat satisfactòria des del punt de vista de la formació multilateral dels universitaris.

IV- La Llibertat Universitaria

1.- La Reforma Democràtica de la Universitat no imposa necessàriament una solució única al problema de les relacions entre aquesta institució i l'Estat ja que no és obligat admetre que l'única entitat pública propietària d'universitats hagi de ser l'Estat.Aquestes són qüestions tècniques jurídiques, les diferentes solucions de les quals poden ser totes o unes quantes compatibles amb una Universitat democràtica.L'única exigència d'aquesta és que cap centre universitari sigui domini d'un grup polític, religiós o ideològic en general.Els centres culturals d'aquesta naturalesa poden ser convenients per a una vida intel.lectual diversificada i rica, però no podem ser considerats institucions directament al servei de la societat, com ho ha de ser la Universitat: aquests centres serveixen directament el grup que els posseeix o domina, i només a través d'ell poden servir a la societat.

El problema de la llibertat universitaria no es planteja essencialment entorn del tema de l'ensenyament privat o de grup. Plantejar-lo així és sovint un expedient per a amagar el seu veritable contingut.

Aquest consta de les reivindicacions següents:

2.- a) Caracter democràtic i representatiu dels organs acadèmics.- Totes les dignitats acadèmiques i tots els òrgans de govern de la Universitat han de ser elegits pel professorat i els estudiants.La composició de l'electorat pot variar en cada cas.Per a càrrecs responsàbles de l'execució de la política universitària, com és, assenyaladament, el de rector, cal comptar amb un ampli cos electoral basat en el principi de la representació igual dels diversos estaments universitaris.Només així es pot acabar definitivament amb l'actual situació antinatural d'uns rectors que regeixen contra els estudiants i gran part del professorat.

Cap càrrec universitari no ha de ser proveït per temps indeterminat.

L'Administració no ha de tenir cap facultat de veto sobre els elegits.

Els òrgans col.lectius de gestió ,com les Juntes de Facultat i el Claustre General, han de disposar de facultats decisives. Davant aquests organismes han de ser responsables els dignataris per ells elegits. La participació estudiantil en tots aquests organs s'ha d'establir sempre sobre la base de la igualtat de representació amb els altres estaments universitaris.

b) Llibertat d'ensenyament.- Durant els darrrers decennis la llibertat d'ensenyament ha estat coartada a la Universitat per tres procediments: la implantació coactiva d'una ideologia oficial , el domini dels tribunals d'oposició a càtedres pel poder polític, i les mesures disciplinàries.El primer d'aquests tres procediments ha anat perdent eficàcia.Els altres dos continuen essent, en canvi, substancialment tan implacables com en els temps de la postguerra.

Per tant, la Reforma Democràtica de la Universitat exigeix la liquidació d'aquests instruments de'opressió de la llibertat d'ensenyament.La desaparició de la ideologia estatal i i la supressió dels estatuts disciplinaris tirànics poden aconseguir-se amb meres disposicions legals, ja que ni l'una ni els altres no tenen arrelament en els mitjans universitaris. Quant a l'obstacle posat a la llibertat d'ensenyament per l'actual sistema de provisió de càtedresvitalicies , sembla que en aquest sentit urgeix eliminar la possibilitat de discriminació política i ideològica en l'accés a la docència.Entre les diverses mesures eficaces que per a això poden arbitrar-se a títol provisonal es troben la descentralització de les oposicions, avui a càrrec de tribunals fàcilment manipulables, i el recurs per a entendre-hi per a figures destacades de la vida científica i cultural, actualment absents de la Universitat.

c) Llibertat d'investigació.- A causa de la caducitat de la ideología oficial,

la investigació és avui freqüentment lliure en la pràctica de la Universitat de l'Estat espanyol.No obstant això, la Reforma Democràtica de la Universitat exigeix la implantació explícita d'aquesta llibertat i l'eliminació de les barreres que s'hi oposen, especialment a través de la concessió de fons i de beques d'investigació.

Els xocs, sempre possibles, entre l'exercici de la llibertat d'investigació i les necessitats de programar aquesta han de ser obviats o pal.liats a través de la participació de la Universitat en l'elaboraciòde la política científica (teòrica i aplicada).

d) Llibertat d'expressió.- Les llibertats d'ensenyament i d'investigació són només una part de la llibertat intel.lectual de la Universitat.Aquesta inclou a més la llibertat de paraula en el recint acadèmic i la llibertat de la premsa universitària, estudiantil o no, així com la llibertat en l'ús de qualsevol altre mitjà de comunicació, de les activitats culturals en general del professorat i dels estudiants.

e) Llibertat d'associació.- La llibertat d'associació és l'única garantia de l'exercici de les altres llibertats, i implica la de reunió.La llarga lluita dels estudiants per a aconseguir-la, i els esforços de sectors del professorat en el mateix sentit, han de culminar en la seva completa implantació.Si hi falta, qualsevol altra llibertat que s'aconsegueixi quedarà sense consolidar, indefensa davant les intervencions autoritàries de l'Administració.

V - Vers una Universitat Democratica

1.- Gràcies a l'esforç continuat dels estudiants, la Universitat es troba avui en una etapa de transició que conté germens de la futura institució democràtica .En aquesta fase transitòria, el moviment universitari democràtic es proposa com a finalitat principal la consolidació institucional dels organismes estudiantils representatius, llur ulterior desenvolupament i la integració dels altres estaments universitaris en la tasca de promoure una Universitat democràtica.Mesures pràctiques a prendre amb aquesta finalitat, son:

a) Crear i consolidar allà on ja existeixen, organismes universitaris democràtics, i impedir que sé'ls desposseeixi de les funcions i prerrogatives que els corresponen per llur autentica representativitat:

b) Constituir comissions mixtes de professors i d'estudiants per a l'elaboració detallada de la Reforma Democràtica de la Universitat:

c) Celebrar el Congrés d'estudiants al qual aspiren aquests des de fa anys;

d) Preparar un Congrés Universitari amb representants autèntics de tots els estaments de la Universitat.

2.- Els principis que acabem d'indicar no són altra cosa que la inspiració inicial d'ina reforma democràtica.No són en ells mateixos solucions tècniques a problemes tècnics .Però l'autèntica resolució d'aquests en el marc d'una vida social adequada per a homes contemporanis no pot prescindir d'aquesta inspiració mínima.Amb això la Universitat ha d'evitar la seva conversió definitiva en un aparell oprimit que oprimeix, alhora, les consciències, i emprendre el camí que li permeti d'arribar a ésser el més alt reflex d'un poble tan plural com el nostre.La Universitat ha de prendre en les seves mans la causa de la llibertat de la cultura, i inserir-la en l'ampli horitzó de la lluita per la llibertat dins l'Estat espanyol.

març 1966

presentació pública del psuc a la universitat

Pere Ardiaca: membre del Comité Executiu del PSUC i un dels fundadors del partit.

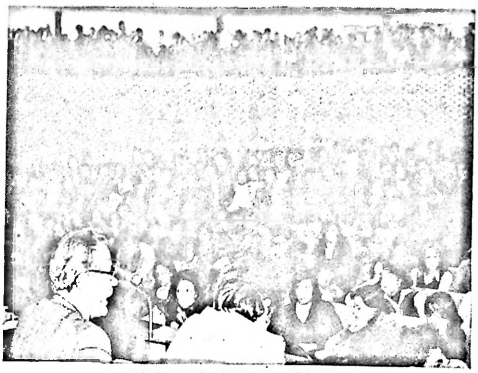

Vista parcial del nombrós grup d'estudiants i professors que assistiren a l'acte.

El passat 10 de febrer va tenir lloc un acte de presentació pública del Partit Socialista Unificat de Catalunya a la sala d'actes de la facultat de Ciències Econòmiques, a Pedralbes.

L'acte fou organitzat pels estudiants i professors comunistes, anunciat amb gran profusió de cartells i garantit per un eficaç servei d'ordre. Els parlaments varen estar a càrrec dels dirigents del PSUC Pere Ardiaca, Miquel Nuñez, Francesc Trives i Albert Ribas, aquest darrer estudiant de la direcció del PSUC a la Universitat.

Duran t dues hores, davant un nombrós auditori, fou exposada la política del nostre partit en l'actual procés de lluita de masses per la ruptura democràtica, la nostra política d'aliances i de pacte per la llibertat, com també les perspectives d'anar cap al socialisme en la llibertat, per la via pluralista que el nostre PSUC defensa. També foren abordats els problemes de la Universitat i les propostes del nostre partit per resoldre'ls en la perspectiva democràtica.

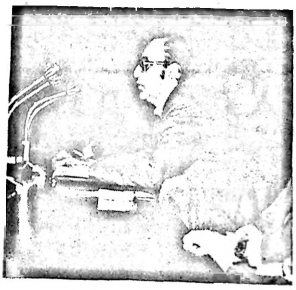

Miquel Núñez: membre del Comité Executiu del PSUC, molts anys de presó i fins fa poc, a la clandestinitat total.

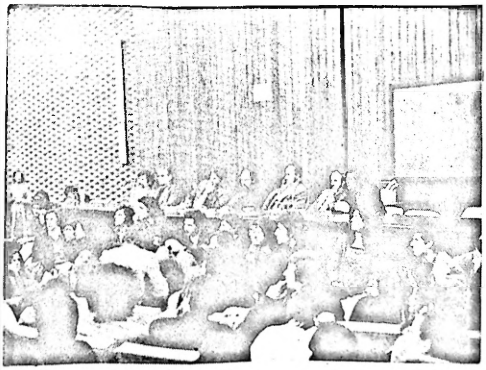

La taula que va presidir l'acte. Junt amb les persones esmentades, dos professors i un estudiant de l'organització del Partit a Econòmiques.

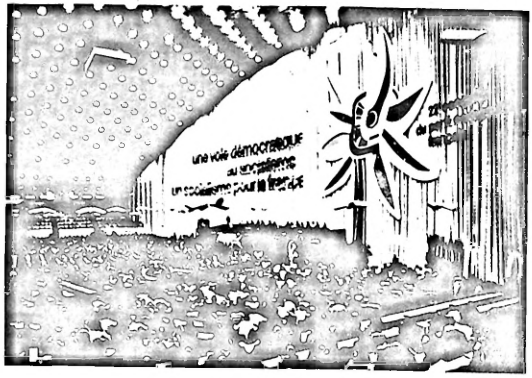

Aspecte que oferia una de les sessions de l'històric Congrés del PCF, on es renunciaria a la tesi de la dictadura del proletariat.

El XXII congrés del P.C.francès

La renúncia a la dictadura del proletariat

Dèiem a l'últim número d'Universitat que per tal d'avençar en l'elaboració d'una línia de progrés cap al socialisme a l'Europa Occidental, calia que tant els comunistes com els socialistes reconsideressin la seva herència amb una visió de futur. Doncs bé, el 22 Congrés del PC de França, realitzat el mes de Febrer proppassat, va ser una fita molt important en aquest sentit, i val la pena de fer-hi algunes reflexions.

Els temes tractats al Congrés feien referència als de la recerca d'una via democràtica, i de gestió democràtica del socialisme. Les llibertats democràtiques com a instruments d'avenç cap al socialisme, i la seva garantia després de la transformació spcialista, han ocupat el primer pla dels debats. És a dir, la lluita per la transformació democràtica de l'Estat, la defensa de les llibertats polítiques de les minories, i la defensa dels interessos populars, entesos com a instruments i eixos del socialisme que es proposa de construir. Simbòlicament el Congrés s' ha celebrat sota la consigna de "amb el Partit, socialisme i llibertat".

ANTECEDENTS

El PCF és un partit contradictori (el Congrés, com veurem, n'és una expressió clara), perquè, entre d'altres raons, portant una pràctica conseqüentment democràtica, mantenia una sèrie de postulats heredats del seu passat històric, i unes relacions bastant estretes amb la Unió Sovietica.

Però als últims mesos s'han produït una serie de fets que han ajudat a superar en part aquestes contradiccions, i que cal retenir, per entendre el marc en què es produeix el Congrés.

En primer lloc, un progressiu distanciament del PC de la Unió Soviètica; distanciament que ha esdevingut irreversible a partir de la denúncia per part del PCF de l'existència de camps de concentració a la URSS.

En segon lloc, el reforçament de les relacions amb altres partits de reconegudes convicccions democràtiques, com el comunista d'Itàlia. En efecte, el document signat per Marchais i Berlinguer en preparació de la Conferència de partits comunistes de Bruxel.les -i tots els que l'han precedit- és una declaració rotunda de reafirmació democràtica.

En tercer lloc, l'anunciament que va fer Marchais a la RTF, del proposit del partit d'abandonar la tesi de la dictadura del proletariat.

Tot plegat constitueixen un grapat d'elements que feien preveure que el Congrés

seris un pas endavant molt important, en l'esforç, ja mencionat, d'elaborar una línia democràtica d'avenç cap al socialisme "amb els colors de la França". I ho ha estat de debò. Ha estat un Congrés de gran trscendència històrica.

Així, doncs, l'accent s'ha posat en les nocions de democràcia i de llibertat, i això comportaria una reflexió important al voltant de tres temes essencials. Veiem-los:

LA CONCEPCIO DEL PARTIT

Hem dit més amunt que el PCF era un partit contradictori. I ho és perquè està en ple procés de reelaboració del seu cos polític i doctrinal. Procés que es situa dins de l'obligada reflexió crítica de la respectiva herència que els partits comunistes i socialistes han de fer, per tal d'elaborar un projecte de socialisme i de les vies per arribar-hi, arrelat a les condicions de l'Europa occidental.

Dins d'aquest procés, un dels aspectes que menys s'han aprofondit en aquest Congrés és el del mateix partit. És a dir, el PCF no ha variat substancialment ni el seu funcionament intern, ni la concepció del paper que ha de jugar dins de la lluita pel socialisme.

Respecte al seu funcionament intern, les modificacions que s'han fet als estatuts han estat molt minses, i sobretot no han posat en qüestió el centralisme democràtic. Els inconvenients que aquest tipus de criteri de funcionament posa a un partit que aplica una política democràtica, són evidents, i a això el Congrés no li ha dedicat una reflexió prou rigorosa.

Quant a la concepció del partit en el procés cap al socialisme, i dins de l'aliança de les esquerres, tampoc no ha variat notablement. És a dir, el PCF segueix considerant amb malfiança la possibilitat d'una temptació d'aliança del partit socialista amb el poder; i sobretot, davant dels progressos que els socialistes han obtingut als darrers temps dins del moviment obrer, han reafirmat la voluntat de ser l'únic a qui li correspon la direcció d'aquest moviment, i per tant de la marxa cap al socialisme, amb una vocació "dirigent" que no correspon a la seva línia d'avenç democràtic i pluralista al socialisme. És, doncs, una qüestió que encara cal pulir.

LES RELACIONS AMB EL PC DE LA URSS

A l'últim Congrés del PCUS, Enrico Berlinguer va dir que el PC d'Itàlia havia arribat a ser el partit comunista més gran d'Europa i el segon del seu país, gràcies a haver elaborat una via nacional cap al socialisme, a desgrat i en contra de les recomanacions i la política del PCUS. Posava, doncs, com una condició important per l'obtenció d'un exit nacional, la seva total independència en relació a la URSS.

Els comunistes francesos, més lligats al PCUS que no el PCI (el qual des de Togliatti havia elaborat ja la noció de les vies nacionals al socialisme, i no va dubtar a condemnar la invasió de Txecoslovaquia pels tancs sovietics -cosa que no va fer el PCF), els francesos, diem, malgrat tot, han pres posicions clarament distanciades des sovistics en aquest Congrés. Georges Marchais ha denunciat els "actes injustos i injustificables" que s'han comes a la URSS en relació a la llibertat. Hi va haver també una intervenció sobre l'atemptat als drets de l'home a la Unió Sovietica. I això cal no considerar-ho com uns fets aïllats, més o menys circumstancials, sinó que és una presa de posició clara, que obre un procés conscient, que tindra nous progressos i que, per damunt de tot, crea les condicions perquè el PCF es sacsegi la tutel.la dels comunistes de Moscú, i pugui emprendre amb total llibertat el camí cap al socialisme amb els colors de la França.

LA DICTADURA DEL PROLETARIAT

Aquest distanciament en relació al PCUS s'ha plantejat com una exigència en l'aprofondiment de l'elaboració d'una proposta de socialisme democràtic. I entre d'altres coses aquest socialisme no es caracteritzaria pas per l'existència de la dictadura del proletariat. Amb això els comunistes francesos s'acosten a les posicions dels italians i dels espanyols, els primers dels quals ja fa temps que van abandonar aquella tesi, per recuperar les idees de Gramsci sobre l'hegemonia de la classe obrera, hegemonia fonamentada principalment en un ampli consens ideològic. El secretari general del PCE, Santiago Carrillo, pel seu cantó, ja va expressar que els comunistes espanyols no en volen cap, de dictadura, "ni la del proletariat".

L'abandonament d'aquesta formulació per part del PCF ha estat, sense cap mena de dubtes, l'element central del Congrés, i s'inscriu dins l'esforç que el PCF esta fent per tal d'adaptar la seva

En el 22 Congrés Georges Marchais ha estat confirmat com a líder indiscutible del comunisme francès.

línia política a la realitat nacional i social del seu país.

Perquè aquesta qüestió no es pot entendre de cap manera com el resultat d'un debat purament acadèmic, sinó principalment polític. És a dir, amb això el que es fa és insistir en el fet que la via al socialisme que es proposa, no pot ser cap altra que una via democràtica, i que el mateix socialisme proposat no només mantindrà les llibertats democràtiques de què avui es frueixen, sinó que les eixamplarà i en serà la garantia i defensa.

I això perquè, més enllà del significat que els seus autors volguessin donar-les, les paraules cobren un sentit. Quan Marx i Engels parlaren de la dictadura del proletariat per primer cop, ho van fer en oposició al contingut de "dictadura de la burgesia" que els règims polítics europeus de l'epoca expressaven, fossin quines fossin les formes concretes que prenien. Avui, després d'observar com als llocs on s'ha realitzat en concret la "dictadura del proletariat", les llibertats democràtiques i els drets de l'home han estat restringits i ameneçats, la formulació d'aquesta expressió no pot sinó evocar-nos uns moments i unes situacions que cap autèntic socialista no pot acceptar. Quan Marx i Engels parlaren de la dictadura del proletariat, ho feren caracteritzant-la com "el regne de la llibertat", com la "consecució plena de l'autentica democràcia", la conquesta de la qual seria el primer acte realment lliure de la història de la humanitat. I precisament per això, quan els comunistes italians, espanyols i francesos renuncien a la fórmula de la dictadura del proletariat, el que fan és recuperar el contingut democràtic que el socialisme tenia en les formulacions dels seus primers creadors, marcar distàncies amb les distorsions històriques que s'hagin pogut donar, i fer un efectiu reconeixement del pluralisme social i polític dels països en què es treballa per dur-los al socialisme.

EN RESUM

Al costat d'aquestes reconsideracions generals, el PCF ha corregit una important posició: la que excloïa la possibilitat de constituir, després d'una victoria electoral, un govern d'esquerres sota la presidència de Giscard d'Estaign, per tal d'aplicar el programa comú.

En resum, doncs, el PCF, a la vora de les eleccions i davant una possibilitat molt gran d'arribar al poder, ha reajustat el seu cos polític per tal de preparar-se amb responsabilitat per aquest gran esdeveniment històric que és governar el país i començar-hi a construir el socialisme. Per això hem qualificat el Congrés d'historic.

JOSEP BROÇ

EDITAT PER LA COMISSIO
UNIVERSITARIA DEL
P.S.U. de CATALUNYA

preu 20 ptes.